

Zpráva analytické komise o vývoji příjmů a nákladů na zdravotní služby hrazených z prostředků v. z. p. v roce 2017

1 Náklady ZFZP na hrazené zdravotní služby z v. z. p.

Celkové náklady zdravotních pojišťoven na hrazené zdravotní služby ze základního fondu zdravotního pojištění (ZFZP) dosáhly v roce 2017 výše 267 195 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2016 se celkové náklady zvýšily o 13 850 mil. Kč (+5,47 %).

Tabulka 1: Celkové náklady systému v.z.p. (ZFZP)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	223 000	220 642	233 945	241 964	253 346	267 195
Index (k roku 2012, v %)	100,0	98,9	104,9	108,5	113,6	119,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	98,9	106,0	103,4	104,7	105,5

Níže uvedené tabulky ukazují výši finančních nákladů v jednotlivých segmentech za roky 2012 až 2017 včetně indexů nárůstu v jednotlivých letech a kumulovaného nárůstu nákladů vzhledem k roku 2012.

1.1 Segmenty „terénní“ ambulantní péče

Tabulka 1a: Náklady systému v.z.p. na stomatologickou péči

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	9 964	10 005	10 059	10 385	10 696	10 932
Index (k roku 2012, v %)	100,0	100,4	101,0	104,2	107,3	109,7
Index (k předchozímu roku, v %)	-	100,4	100,5	103,2	103,0	102,2

Tabulka 1b: Náklady systému v.z.p. na péči praktických lékařů

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	13 094	13 379	13 591	14 389	14 813	15 467
Index (k roku 2012, v %)	100,0	102,2	103,8	109,9	113,1	118,1
Index (k předchozímu roku, v %)	-	102,2	101,6	105,9	102,9	104,4

Tabulka 1c: Náklady systému v.z.p. na gynekologickou péči

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	3 324	3 372	3 463	3 499	3 766	3 912
Index (k roku 2012, v %)	100,0	101,5	104,2	105,3	113,3	117,7
Index (k předchozímu roku, v %)	-	101,5	102,7	101,1	107,6	103,9

Tabulka 1d: Náklady systému v.z.p. na rehabilitační péči

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	2 533	2 615	2 859	2 841	3 020	2 978
Index (k roku 2012, v %)	100,0	103,2	112,9	112,2	119,2	117,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	103,2	109,3	99,4	106,3	98,6

Tabulka 1e: Náklady systému v.z.p. na diagnostickou zdravotní péči

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	8 641	8 734	9 609	9 540	9 986	10 454
Index (k roku 2012, v %)	100,0	101,1	111,2	110,4	115,6	121,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	101,1	110,0	99,3	104,7	104,7

Tabulka 1f: Náklady systému v.z.p. na domácí zdravotní péči

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	1 388	1 549	1 684	1 686	1 905	1 917
Index (k roku 2012, v %)	100,0	111,6	121,4	121,5	137,3	138,1
Index (k předchozímu roku, v %)	-	111,6	108,7	100,1	113,0	100,6

Tabulka 1g: Náklady systému v.z.p. na specializovanou ambulantní péči

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	18 761	19 198	20 104	21 181	23 364	24 539
Index (k roku 2012, v %)	100,0	102,3	107,2	112,9	124,5	130,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	102,3	104,7	105,4	110,3	105,0

Tabulka 1g6: Náklady systému v.z.p. na specializovanou ambulantní péči (bez centrových léčiv a odborností 901, 903, 128, 403)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	14 499	14 849	15 284	16 185	17 657	18 496
Index (k roku 2012, v %)	100,0	102,4	105,4	111,6	121,8	127,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	102,4	102,9	105,9	109,1	104,7

Tabulka 1h: Náklady systému v.z.p. na ošetřovatelskou a rehabilitační péči u PZSS

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	1 013	1 104	1 209	1 262	1 498	1 971
Index (k roku 2012, v %)	100,0	108,9	119,4	124,6	147,8	194,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	108,9	109,6	104,4	118,7	131,6

1.2 Segmenty ústavní péče

Tabulka 2a: Náklady systému v.z.p. na nemocnice

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	104 674	103 998	111 980	116 480	121 447	130 132
Index (k roku 2012, v %)	100,0	99,4	107,0	111,3	116,0	124,3
Index (k předchozímu roku, v %)	-	99,4	107,7	104,0	104,3	107,2

Tabulka 2a5: Náklady systému v.z.p. na centrová léčiva

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	7 866	9 412	11 120	11 840	14 083	15 302
Index (k roku 2012, v %)	100,0	119,6	141,4	150,5	179,0	194,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	119,6	118,2	106,5	118,9	108,7

Tabulka 2b: Náklady systému v.z.p. na odborné léčebné ústavy (OLÚ)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	5 972	5 785	6 992	7 253	7 614	8 072
Index (k roku 2012, v %)	100,0	96,9	117,1	121,4	127,5	135,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	96,9	120,9	103,7	105,0	106,0

Tabulka 2c: Náklady systému v.z.p. na léčebny dlouhodobě nemocných (LDN)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	2 399	2 224	2 704	2 784	2 890	3 178
Index (k roku 2012, v %)	100,0	92,7	112,7	116,1	120,4	132,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	92,7	121,6	103,0	103,8	110,0

Tabulka 2d: Náklady systému v.z.p. na ošetrovatelská lůžka (OL)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	575	591	711	773	893	929
Index (k roku 2012, v %)	100,0	102,8	123,7	134,5	155,4	161,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	102,8	120,4	108,7	115,5	104,0

Tabulka 2e: Náklady systému v.z.p. na hospice

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	146	144	162	161	186	199
Index (k roku 2012, v %)	100,0	98,7	110,8	110,3	127,2	136,3
Index (k předchozímu roku, v %)	-	98,7	112,4	99,6	115,2	107,1

1.3 Náklady na lázeňskou péči

Tabulka 3: Náklady systému v.z.p. na lázeňskou péči

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	2 521	1 579	2 446	2 881	3 174	3 288
Index (k roku 2012, v %)	100,0	62,6	97,0	114,3	125,9	130,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	62,6	154,9	117,8	110,2	103,6

1.4 Náklady na péči v ozdravovnách

Tabulka 4: Náklady systému v.z.p. na péči v ozdravovnách

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	26	21	28	30	30	30
Index (k roku 2012, v %)	100,0	82,7	108,7	118,9	115,7	118,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	82,7	131,5	109,4	97,3	101,9

1.5 Náklady na dopravu

Tabulka 5: Náklady systému v.z.p. na dopravu

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	1 336	1 497	1 507	1 542	1 546	1 537
Index (k roku 2012, v %)	100,0	112,1	112,8	115,4	115,7	115,1
Index (k předchozímu roku, v %)	-	112,1	100,7	102,3	100,3	99,4

1.6 Náklady na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)

Tabulka 6: Náklady systému v.z.p. na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	2 020	2 149	2 268	2 469	2 599	2 682
Index (k roku 2012, v %)	100,0	106,4	112,3	122,2	128,7	132,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	106,4	105,5	108,9	105,3	103,2

1.7 Náklady na léky vydané na recepty

Tabulka 7: Náklady systému v.z.p. na léky vydané na recepty

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	36 104	34 633	33 820	33 876	34 463	35 284
Index (k roku 2012, v %)	100,0	95,9	93,7	93,8	95,5	97,7
Index (k předchozímu roku, v %)	-	95,9	97,7	100,2	101,7	102,4

1.8 Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy

Tabulka 8: Náklady systému v.z.p. na zdravotnické prostředky vydané na poukazy

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady v mil. Kč	6 218	6 058	6 477	6 813	7 343	7 488
Index (k roku 2012, v %)	100,0	97,4	104,2	109,6	118,1	120,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	97,4	106,9	105,2	107,8	102,0

1.9 Ostatní náklady hrazené z v.z.p.

Tabulka 9: Ostatní náklady systému v.z.p.

Náklady v mil. Kč	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady na léčení v zahraničí	643	785	786	942	913	957
Finanční prostředky (vratky)	428	168	289	97	90	117
Náklady na očkovací látky	1 141	895	1 080	975	1 015	1 046
Ostatní náklady na zdravotní péči	38	57	43	57	45	41

2 Příjmy systému v.z.p. v roce 2017

Celkové příjmy do systému zdravotního pojištění jsou součtem příjmů z výběru pojistného od zaměstnavatelů, OSVČ a OBZP a příjmem ze státního rozpočtu za osoby, za něž je plátcem pojistného stát. Vývoj příjmů zdravotních pojišťoven od 1. pololetí 1998 do konce roku 2017 je zpracován v tabulkách č. 1 a 2 a v grafech č. 1 a 2 přílohy. Zdrojem dat o příjmech i o počtu pojištěnců jsou údaje od správce účtu přerozdělení. Přejít na nový způsob přerozdělení (PCG) od roku 2018 s sebou přinesl i drobné metodické změny ve sledování příjmů - především jde o změnu období pro výběr pojistného, a to z období od 18. dne měsíce do 17. dne měsíce následujícího na období měsíce kalendářního. Tato změna mj. přinese mnohem menší volatilitu v měsíčním výběru pojistného. Dle přechodných ustanovení bylo předmětem 12. přerozdělení roku 2017 vybrané pojistné jen za období 18.11. – 30.11.2017 ve výši 3,46 mld. Kč. Pro srovnatelnost údajů byl odhadnut výběr pojistného za období 18.11. – 17.12.2017 na 19,06 mld. Kč. S tímto údajem bude dále v textu pracováno, nebude-li uvedeno jinak.

V roce 2017 dosáhly celkové příjmy zdravotních pojišťoven 281 254 mil. Kč, z toho příjmy z vybraného pojistného činily 216 000 mil. Kč (pro úplnost - za 1. až 12. přerozdělení, tj. za období 18.12.2016 až 30.11.2017 činily 200 404 mil. Kč) a pojistné za osoby, za něž je plátcem stát, dosáhlo výše 65 254 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2016 se celkové příjmy zdravotních pojišťoven zvýšily o 20 775 mil. Kč (+7,98 %), a to jak díky výraznému nárůstu ve výběru pojistného (o 17 775 mil. Kč, tj. o 8,97 %), tak i díky nárůstu příjmů ze státního rozpočtu (o 3 000 mil. Kč, tj. o 4,82 %). Nárůst příjmů ze státního rozpočtu byl dosažen i přes pokles počtu státních pojištěnců, a to díky zvýšení platby za státního pojištěnce od ledna 2017 z 870 Kč na 920 Kč. Nárůst vybraného pojistného odrážel mzdový vývoj (nominální vývoj průměrné hrubé mzdy v roce 2017: +7,0 %), rekordně nízkou nezaměstnanost a příznivý ekonomický vývoj v ČR, v Evropě i celém světě.

V tabulce č. 3 a v grafu č. 3 přílohy je dokumentován vývoj příjmů zdravotních pojišťoven na 1 pojištěnce v členění na „státní“ pojištěnce, na osoby, za něž není plátcem pojistného stát (dále jen „nestátní“ pojištěnec) a na osoby bez ohledu, do které kategorie plátce pojistného patří.

V roce 2017 dosáhla hodnota celkového průměrného příjmu na 1 pojištěnce výše 26 862 Kč, což představuje oproti roku 2016 nárůst o 1 920 Kč, tj. o 7,70 %. Zatímco příjmy v roce 2017 z vybraného pojistného na 1 „nestátního“ pojištěnce činily 47 372 Kč (nárůst oproti roku 2016 o 3 129 Kč, tj. o 7,07 %), příjmy ze státního rozpočtu na jednoho „státního“ pojištěnce dosáhly hodnoty 11 040 Kč (nárůst oproti roku 2016 o 600 Kč, tj. o 5,75 %). Rozložení pojištěnců na „státní“ a „nestátní“ pojištěnce pokračovalo i v roce 2017 v trendu „přesunu“ pojištěnců z kategorie „státní“ do kategorie „nestátní“ - průměrný počet „státních“ pojištěnců se v roce 2017 oproti roku 2016 snížil o 52 333 (o 0,88 %) na 5 910 648 pojištěnců,

průměrný počet „nestátních“ pojištěnců vzrostl o 79 270 (o 1,77 %) na 4 559 634 pojištěnců, průměrný celkový počet pojištěnců činil 10 470 282 (nárůst o 26 937 pojištěnců, tj. 0,26 %).

Tabulka 4a přílohy dokumentuje vývoj podílu platby za „státní“ a „nestátní“ pojištěnce od roku 1998 do roku 2017. Podíl příjmů za „státní“ pojištěnce:

- v roce 1999 dosahoval 24,8 %, přitom podíl počtu „státních“ pojištěnců byl 56,0 %;
- v roce 2017 činil podíl platby za „státní“ pojištěnce 23,20 % (-0,70 procentního bodu oproti roku 2016), podíl počtu „státních“ pojištěnců byl 56,45 % (-0,65 procentního bodu oproti roku 2016).

Z tabulek 4a a 4b přílohy je patrné, že

- do roku 2010 trval dlouhodobý trend růstu podílu „státních“ pojištěnců na celkovém počtu pojištěnců, od roku 2010 již tento podíl stagnoval a od 2. pololetí 2014 dochází k poklesu;
- dochází ke skokovému nárůstu podílu příjmů ze státního rozpočtu v letech, kdy byla zvýšena platba státu za státního pojištěnce, s následným mírným poklesem; v roce 2017 tento podíl klesá i přes navýšení platby za státního pojištěnce díky poklesu počtu státních pojištěnců, nárůstu nestátních pojištěnců a hlavně díky nárůstu vybraného pojistného.

Po několika letech minimálních nárůstů či stagnace příjmů přinesl rok 2013 mírný nárůst a roky 2014 až 2017 výrazný nárůst příjmů do systému veřejného zdravotního pojištění – vliv na to mělo hlavně **zrušení stropů u vyměřovacího základu pro platbu pojistného od roku 2013, zvyšování plateb za „státní“ pojištěnce (v listopadu 2013 z 723 na 787 Kč, v červenci 2014 z 787 na 845 Kč, v lednu 2016 z 845 na 870 Kč, v lednu 2017 z 870 na 920 Kč) a hlavně vyšší výběr pojistného (v roce 2014 +3,43 %, v roce 2015 +6,39 %, v roce 2016 +4,69%, v roce 2017 +8,97 %).**

3 Očekávané příjmy systému v.z.p. v letech 2018 a 2019

Pro rok 2018 se zvyšuje platba za státního pojištěnce z 920 Kč na 969 Kč, pro rok 2019 na 1018 Kč, což přinese do systému dalších necelých 300 mil. Kč měsíčně a cca 3,5 mld. Kč ročně oproti předchozímu roku.

České ekonomice se od roku 2014 velice daří, což se projevuje růstem HDP (2015: +5,3 %, 2016: +2,6 %, 2017: +4,5 %), poklesem nezaměstnanosti na rekordně nízké hodnoty (3,8 % v prosinci 2017). Stále zřetelnější nedostatek volné pracovní síly tlačí na růst mezd, ale na druhé straně i na investiční aktivitu. Mzdový vývoj v roce 2017 překonal výrazně veškerá očekávání (nárůst nominální průměrné hrubé mzdy v roce 2017 o 7,0 %, ve 4. čtvrtletí 2017 dokonce o 8,0 %), ale tento vývoj není dlouhodobě udržitelný. Česká ekonomika i většina ekonomik v Evropě i ve světě se nachází na vrcholu hospodářského cyklu. V ČR již nastalo období zvyšování úrokových sazeb, posiluje domácí měna po loňském uvolnění kurzového závazku. V evropských i světových ekonomikách pomalu dochází či se chystá utahování měnových podmínek spojené s růstem úrokových sazeb, hrozbou je stále vysoké státní zadlužení, odstředující tendence v EU, nárůst protekcionismu i rostoucí geopolitická rizika. I přes tato rizika a hrozby je výhled světových ekonomik a hlavně české ekonomiky i nadále příznivý a očekává se jen mírné zpomalení ekonomického růstu.

Z těchto výchozích podmínek a z lednové makroekonomické prognózy MFČR vychází v Analytické komisi DŘ připravovaný odhad příjmů pro roky 2018 a 2019. Nárůst celkových příjmů systému v.z.p. je v roce 2018 očekáván ve výši 19,6 mld. Kč oproti roku 2017 a v roce 2019 ve výši 14,6 mld. Kč oproti roku 2018.

	2016	2017 ^{*)}	2017 ^{**)}	2018 odhad	2019 odhad
Počet státních pojištěnců (průměrný)	5 962 981	5 910 648	5 910 648	5 870 000	5 870 000
Platba státu na 1 st. pojištěnce (Kč)	870	920	920	969	1 018
Platba státu (tis. Kč)	62 253 526	65 253 557	65 253 557	68 256 360	71 707 920
Nárůst výběru pojistného (%)	4,69	1,10	8,97	7,70	4,80
Výběr pojistného (tis. Kč)	198 224 844	200 404 077	216 000 000	232 632 000	243 798 336
Celkem (tis. Kč)	260 478 370	265 657 634	281 253 557	300 888 360	315 506 256
Příjmy celkem - nárůst v %	4,07	1,99	7,98	6,98	4,86

^{*)} z 12. přerozdělení výběr pojistného jen za období 18.11. - 30.11.2017 ve výši 3,46 mld. Kč

^{**)} pro srovnatelnost odhad výběru pojistného za období 18.11. - 17.12.2017 ve výši 19,06 mld. Kč

4 Závěr

V roce 2017 narostly náklady ZFZP o 13,850 mld. Kč (+5,47 %) na 267,195 mld. Kč, příjmy o 20,775 mld. Kč (+7,98 %) na 281,254 mld. Kč. I přes mimořádně příznivý vývoj na příjmové straně v roce 2017 je potřebné udržet rovnováhu mezi růstem příjmů a výdajů.

Příloha (jen v elektronické formě): **Tabulky a grafy 1 až 11_2017_2p.xlsx**

V Praze dne: 26. března 2018

Za analytickou komisi: Ing. Jiří Mrázek MBA